

Aktuellt inom Landsbygdsprogrammet

Landsbygdsprogrammet har pågått 2014–2020, ett nytt landsbygdsprogram förhandlas just nu inom EU och förväntas startas upp 2023. Under åren 2021–2022 förlängs nuvarande landsbygdsprogram med möjlighet att söka vissa stöd, andra åtgärder avslutas helt.

Övergångsperioden 2021–2022

Vi vet fortfarande inte vilka stöd som kommer finnas kvar under förlängningsåren eller hur budget kommer se ut för varje enskilt stöd. Vi vet dock att Jordbruksverkets målsättning är att reducera antalet stödåtgärder. Jordbruksverket har lämnat förslag på utformning till regeringen, som tar slutgiltigt beslut i början av 2021. Under mitten av våren förväntas Jordbruksverket öppna upp möjlighet för att söka stöd inom landsbygdsprogrammet igen.

Leader

I landets alla leaderområden pågår ett febrilt arbete med att få klart projekt för beslut, stötta projekt som pågår, utvärdera Landsbygdsprogrammet 2014–2020 och samtidigt förbereda strategiarbetet för kommande landsbygdsprogram.

I december har Jordbruksverket gått ut med förfrågan till samtliga leaderområden för att veta vilka områden som har möjlighet att ta emot en tillförd budget för 2021–2022. Även för övergångsåren kommer det krävas offentlig medfinansiering och därför kommer troligtvis inte alla leaderområden kunna ta emot pengar för projekt 2021–2022, eftersom alla kommuner inte har den ekonomiska möjligheten på grund av corona. Därför är det viktigt att vi har kontakt med leaderområdena inom våra distrikt för att veta vilka som kommer erbjuda stöd under förlängningsåren. I leaderområden där projektmedel fortsättningsvis kan sökas 2021–2022 behöver vi nå fram till våra föreningar och uppmuntra att söka. Leader kommer behöva få ut stöden och mobilisera projektidéer i snabb takt, samtidigt som kommande strategiarbete sker. Det är nuvarande strategier som gäller under förlängningen. Projekt som beviljas under 2021–2022 förväntas kunna avslutas 2024.

Strategiarbetet Leader

Samtidigt som planeringsarbetet med förlängningsåren är igång börjar även förberedelser ske inför programperioden 2023–2027. Inom Leader innebär det att varje leaderområde ska skapa ett partnerskap mellan offentlig, ideell och privat sektor, samt skriva strategin som ligger till grund för arbetet med områdets utveckling och mål. Strategierna ska ha en förankring hos de som bor och verkar inom leaderområdet som föreslås.

Under våren 2021 kommer samtliga leaderområden sätta stort fokus på att genomföra möten och olika aktiviteter för att samla in tankar, idéer och behov inom sitt område för att kunna ge ett förslag på den strategi som ska skickas in till Jordbruksverket oktober 2021.

Eftersom corona innebär en utmaning i att mötas fysiskt finns det utmaningar för hur strategiarbetet kan erbjuda en bred förankring. Som lokal aktör med möjlighet att mobilisera bygden kan bygdegårdarna vara en viktig part i det arbetet.

Bygdegårdarnas Riksförbund

Vi vet att Jordbruksverket ser att det blir färre åtgärder även i kommande landsbygdsprogram och det finns tydliga signaler på att Leaders roll inom landsbygdsutveckling kommer bli ännu ledande. Det kommer därför vara viktigt att vi involverar oss i strategiarbetet under våren 2021 och för in de möjligheter vi vill kunna söka för. Om det inte står i strategin blir det svårt för våra föreningar att kunna söka för vissa åtgärder. Finns däremot åtgärder med finns stora möjligheter inom Leader för det mesta.

Ett exempel är stöd för investeringar. Det finns inget i dagens förordning som hindrar investeringar, men få leaderstrategier har skrivit in det i sin strategi. Det blir då upp till hur projektet kan genomföras utifrån leadermetoden och bedömning av LAG om hur investeringen bidrar till bygden och målsättning i strategin. Hade investeringar funnits med i strategierna som ett intresse eller behov hade det förenklats att kunna söka för. När Leader nu får en viktigare roll behöver vi vara noga att föra in intressen i strategierna.

Andra möjligheter kan vara att för att utveckla servicepunkter, krisberedskap, digitalisering, bygdens saluhall, eller möjligheten att utveckla bygdegården till lokalt utvecklingsnav.

Landsbygdsprogrammet 2023–2027

Jordbrukspolitiken (CAP) reformeras vart sjunde år och nya landsbygdsprogrammet kommer startas 2023. Inom EU, nationellt i Sverige och inom olika myndigheter pågår förberedelse för nya perioden. Varje land ska ta fram en strategisk plan för att beskriva den jordbrukspolitik som landet ska införa och driva 2023–2027. Planen ska omfatta stöd i nuvarande pelare I (direktstöd och sektorsspecifika stöd) samt stöd och ersättningar i pelare II (nuvarande landsbygdsprogram).

Den 11 december lämnade Jordbruksverket in sitt förslag på utformning av stöd och ersättningar i den strategiska planen till Regeringskansliet. Den 17 december höll Landsbygdsnätverket en lunchföreläsning där Jordbruksverket drog förslaget i korthet, du kan Andreas Mattissons presentation. [Klicka här för att komma dit.](#)

Det är regeringen som äger det strategiska planen och beslutar om dess innehåll. Det slutgiltiga förslaget är också beroende av faktorer såsom EU:s fleråriga budget samt svenska medfinansieringen. Sverige har som målsättning att den strategiska planen ska lämnas över till EU-kommissionen i december 2021.

Hur påverkar Bygdegårdarnas Riksförbund landsbygdsprogrammet

Nationellt genom att delta i sakråd, konferenser och träffar inom området. Vi har påverkat medialt med debattartikel för att lyfta vikten av investeringsstöd. Vi har också gjort insatser som lyfter bygdegårdarnas roll som landsbygdsaktör mot specifika målgrupper såsom kommuner och regioner inom vaccinationsarbete, platsutveckling, krisberedskap och service. Under våren 2020 gjorde vi ett omfattande kontaktarbete med landets leaderområden för att lyfta vårt intresse för strategiarbetet 2021. Vi påverkar departementet genom skrivelser, yttranden och möten med Landsbygdsministern och statssekreteraren. Inför 2021–2022 har vi i verksamhetsplanen en högre ambition att skapa samverkan med andra landsbygdsaktörer och gemensamt driva intressen som ger oss en starkare röst.

Bygdegårdarnas Riksförbund

Viktiga insatser inom distrikten framöver:

- Kontakta leaderområden inom era distrikt för att dels lyfta vårt intresse för kommande partnerskap och strategiarbete, dels för att få veta mer om hur planeringen för påverkan av strategin är tänkt.
Här hittar ni alla leaderområden i landet: <https://jordbruksverket.se/stod/lokalt-ledd-utveckling-genom-leader/leaderomraden-i-sverige>
- Diskutera i styrelsen hur vi gemensamt kan delta i kommande strategiarbete. Att ha möjligheter inom landsbygdsprogrammet påverkar även möjligheter för utveckling inom kultur, fastighet, miljö och ungdom. Kan distriktsstyrelsen hjälpas åt att delta i olika möten eller aktiviteter. Finns medlemmar som aktivt vill delta eller har kompetens för att delta. Vilka sätt fungerar att påverka utifrån era och medlemmarnas förutsättningar- digitala möten, finns andra former av insatser?
- Fundera på om ni vill ingå i partnerskapet inom leaderområde. Om ni redan deltagit i partnerskap inom Leader kanske ni vill utvärdera vad som fungerat bra och vad som kan fungera bättre.